

Asia: VN/4507/2021

Lausuntopyyntö työryhmän luonnoksesta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaksi (MISU)

Lausunnonantajan lausunto

- 1. Onko ehdotettu maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpidekokonaisuus tasapainoinen, vaikuttava ja toteuttamiskelpoinen?**

-

- 2. Toimeenpanon näkökulmasta maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa hyväksyttävyyys ja oikeudenmukaisuus ovat tärkeitä. Arvioi niiden toteutumista suunnitelmassa.**

-

- 3. Muuta huomioitavaa suunnitelmaluonnoksesta.**

Ensimmäinen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma täydentää tarpeellisella tavalla ilmastopolitiikan suunnitelmia

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kiittää Maa- ja metsätalousministeriötä ensimmäisen maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman hyvästä valmistelusta. EK on sitoutunut EU:n ja Suomen ilmastotavoitteisiin sekä 1,5 asteen ilmastopolitiikkaan ja pitää tärkeänä, että ilmastotavoitteisiin pyritään johdonmukaisen ja ennustettavan politiikkaohjauksen kannustamana, ja että päästöjä vähennetään kaikilla sektoreilla kustannustehokkaasti, markkinaehtoisesti ja teknologianeutraalisti.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) on ensimmäinen koko maankäyttösektorin kattava ilmastosuunnitelma. Päämääränä on kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti edistää maankäytön, metsätalouden ja maatalouden siirtymistä kohti ilmastokestävyyttä eli päästöjen vähentämistä, nielujen aikaansaamien poistumien vahvistamista sekä sopeutumista ilmastomuutokseen. Suunnitelmassa määritetään ne ilmastopoliittiset toimenpiteet, joilla maankäyttösektorille (LULUCF-sektori) asetetut ilmastotavoitteet voidaan saavuttaa.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma edistää osaltaan Suomen tavoitetta saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä.

Maankäyttösektorilla toteutettavien lisätoimien tavoiteltu vuosittainen nettovaikutus on vähintään 3 miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia vuoteen 2035 mennessä. Tavoite perustuu hallituksen Vuosaaren ilmastokokouksessa 3.2.2021 julkistamaan tiekarttaan Hiilineutraali Suomi 2035 -tavoitteen saavuttamiseksi. Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma toteuttaa osaltaan myös hallituksen joulukuussa 2021 asettamaa tavoitetta vähentää maataloudesta peräisin olevia kasvihuonekaasupäästöjä 29 prosentilla (-4,6 miljoonaa tonnia CO₂-ekv.) vuoden 2019 tasosta vuoteen 2035 mennessä.

Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman valmistelussa lähtökohtana on ollut saavuttaa hallitusohjelmassa asetetut ilmastotavoitteet mahdollisimman kustannustehokkaalla ja oikeudenmukaisella tavalla. Suunnitelma on laadittu noudattaen samoja periaatteita, joita ilmastolaki on edellyttänyt keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) laatimiselta.

EK katsoo, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) tuo arvokkaan täydennyksen ilmastopolitiikan suunnitelmiin, kattaen uuden ilmastolain edellyttämällä tavalla maankäyttösektorin päästöt ja nielut, ja edistäen siten osaltaan Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista.

Tärkeä lähtökohta suunnitelman laadinnassa on ollut myös luonnon monimuotoisuuden ylläpitäminen ja edistäminen, mitä EK pitää kannatettavana. Kestävästi tuotetuilla biomassoilla on keskeinen rooli vihreän siirtymän toteutuksessa ja päästöjen vähentämisessä.

Laaditut vaikutusarviot ovat kiitettäviä, kansantalouden kustannustehokkuuden näkökulmasta tavoitetaso voisi olla korkeampikin

On hyvä, että suunnitelman laadinnan yhteydessä on laadittu kattavat arviot päästöjen ja poistumien kehityksestä maankäyttösektorilla sekä esitettyjen toimien vaikutuksista, ja että työtä on koordinoitu yhdessä muiden ilmastopolitiikan suunnitelmien laadinnassa.

Vaikutusarviot osoittavat, että perusskenaarion mukainen kehitys ei ole riittävä Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi, ja että on tärkeää että maankäyttösektorilla toteutettavien lisätoimien avulla pystytään pääsemään tavoiteltuun, vähintään 3 miljoonaan CO₂-ekvivalenttitonniin vuosittaiseen nettovaikutukseen vuoteen 2035 mennessä. Näin ollen onkin hienoa, että esitetyin toimin pystytään saavuttamaan 3,38-3,58 miljoonan CO₂e-tonnin vuosittainen nettovaikutus vuoteen 2035 mennessä, vaikka luonnollisesti vaikutuksiin liittyy epävarmuuksia kuten luonnoksessa on esitetty. Kaiken kaikkiaan tämä on vähintäänkin tavoiteltava taso.

Koko kansantalouden tasolla tarkasteltuna on ensiarvoisen tärkeää kohdistaa ilmastotoimet kustannustehokkaasti. Taakanjakosektorilla joidenkin jo päätettyjen ilmastotoimien kustannus on huomattavasti korkeampi kuin PTT:n laatimassa maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman kustannusvaikutusten arvioinnissa on maankäyttösektorin toimenpiteille arvioitu. PTT:n arvion mukaan kymmenen käyttökelpoisinta toimenpidettä ilmastovaikuttavuuden, kustannusvaikuttavuuden sekä yhteiskunnan ja maanomistajien hyväksyttävyyden osalta mahdollistaisivat arviolta 5,2 miljoonan tonnin CO₂-ekv. vuotuisen ilmastohyödyn saavuttamisen vuonna 2035, joten maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa olisi näiden tietojen varassa perusteltua jopa entisestään kasvattaa tavoitetasoa. Näin pystyttäisiin kansantalouden tasolla saavuttamaan pienemmin kustannuksin suurempi vaikutus nettopäästöihin.

Joustojen käytön mahdollisuus maankäyttö- ja taakanjakosektoreiden välillä on tärkeää varmistaa etupainotteisin toimin

Maankäyttösektorin ilmastotoimissa onnistuminen onkin merkittävää paitsi Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta, myös haastavien taakanjakosektorin tavoitteiden näkökulmasta. Suomelle on tärkeä LULUCF- ja taakanjakosektorin välinen jousto, jolla maankäyttösektorin ollessa nettonielu, voidaan poistumilla kompensoida taakanjakosektorin päästöjä enintään 0,45 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. vuodessa 2021–2030 välisenä aikana. Tämän jouston onnistuminen on riippuvainen neuvoteltavana olevasta EU LULUCF -asetuksesta ja siihen sisältyvistä säännöistä sekä siitä, että maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman toimenpiteet toteutetaan etupainotteisesti. Näin ollen on erittäin tärkeää, että maankäyttösektorin lisätoimenpiteitä toteutetaan etupainotteisesti siten, että maankäyttösektorin jousto taakanjakosektorille on käytettävissä, kuten luonnoksessa on hyvin todettu.

Vapaaehtoisten päästökompensaatioiden käytön vauhdittaminen tärkeää

Yrityksillä on kasvava halu tehdä vapaaehtoisia lisätoimia ilmaston hyväksi ja sellaisten omasta toiminnastaan aiheutuvien päästöjen kompensoimiseksi, joiden vähentäminen muilla keinoin ei ole mahdollista. Suomeen tulisi luoda kriteerit ja rekisteröintijärjestelmä kriteerit täyttävälle hiilensidontayksiköille, jotta yritysten ja kansalaisten rahoittamien vapaaehtoisten ilmastotoimien aidosta lisäisyydestä voidaan varmistua. Hiilen sidonnassa tulee huomioida niin luonnollisten kuin teknisten poistumien ja varastojen mahdollisuudet, teknologianeutraaliuden periaatetta noudattaen. EK pitääkin suunnitelmassa mainittua vapaaehtoisten hiilimarkkinoiden syntymisen edistämistä lämpimästi kannatettavana. Suomen tulee myös sitoutua ylittämään kansainväliset päästövähennysvelvoitteensa vähintään rekisteriin merkittyjen päästövähennysten määrällä, jotta järjestelmä mahdollistaisi kotimaisten päästövähennysten käytön ilmastonäkökulmasta uskottavasti myös muiden toimijoiden kuin Suomen valtion hiileneutraaliuspyrkimyksiin.

Heikinheimo Arja
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Peljo Janne
Elinkeinoelämän keskusliitto EK